

Újra utcanevek — vagy valami más

Hölgyem (megszólítás az európai civilizáció szabályai — a továbbiakban: EuCSz — szerint)!

Ön levelet intézett kilenc párthoz, illetve szervezetekhez, amelyek erre az alulról építkező demokráciának megfelelően választ fogadtathatnak és juttathatnak el, ha akarnak. Az idő azonban halad, és minthogy az egész téma nyilvánosságához is jutott, téves, káros és megengedhetetlen, ha a közvélemény az ügyet az Ön soraival elintéztéknek gondolja. Jómagam, mint az előzmény egyik (a Kereszténydemokrata Néppárt részéről eljárási) ellenjegyzője élelemkötelességemnek — EuCSz — érzem, hogy egyelőre szigorúan magánvéleményként, de sürgősen felhívjam néhány tényre az Ön és a városi közvélemény figyelmét.

1. Ön az állampolgárokkal és szervezeteikkel csak magán személyként levelezhet. Talán Ön is tudja, hogy az állampolgárok és szervezeteik az Ön hivatalában nem „otthagynak leveleket”, hanem államigazgatási eljárást kezdeményeznek, és ezeknek általában nincsenek sem tartalmi, sem formai követelményei. Ön és hivatalai ezeket az ügyeket általában intézkedésekkel és határozatokkal kötelesek — jól, vagy sajnos nem ritkán rosszul — elintézni, de az állampolgárokat és szervezeteiket semmi esetre sem lekezdhetik és tehetik trónizálásuk céljából. Mindezek említése során természetesen fel sem merül bennem, hogy hivatalait és azok eljárási jogát egy pillanatra is legitimnek tekintsem, de ez azoknak az Önre nézve kötelező erején mit sem változtat.

2. A Politikai Foglyok Szövetségének beadványát — amelynek nem minden apró részletével azonosítottam magam — készséggel írtam alá, hiszen ők talán éppen kurtavásra voltak verve, amikor Ön és hivatalai a magyar helyesírás és stílus elemi szabályait tanulmányozták (válaszukat ismerve megköszöntöm: vegyes eredménnyel). Nem tudom, Ön ismeri-e, milyen a kurtavas, kívánságra azonban készséggel megmagyarázom.

3. Novellatémának is becsületére való helyzetek tanúságtételével tudnám bizonyítani azt a (szigorúan személyes) álláspontomat, hogy ennek a nyomorult országnak sokkal fontosabb dolgai vannak, mint emlékművek eltávolításának kérdései. Mégis alávetem magam a közvélemény nyomásának („a nép szava Isten szava”, népi szentencia, a továbbiakban: NSz), és a következtetést fűzöm e vitához:

3.1. A Széchenyi téri emlékművek eltávolítása egyebek között azt a példátlan helyzetet is megszüntetné,

Nem igényelt képzelőerőt, előre tudható volt, hogy a hétfői számunkban napvilágra került levélváltás — a pártok és a tanács között — újabb hozzászólásokat vált ki.

hogy egy hadsereg hősi halált halt tisztjeinek és legénységének külön obeliszkje van.

3.2. Ha valóban vannak eltemetett katonák az obeliszk alatt, az ő méltó exhumálásuk bizonyára könnyűszerrel megoldható egy olyan városi hatóság részéről, amely az első világháborús, őrási magyar hősi temetőt egy ceruzavonással tudta elsöpörni. (Még szerencse, hogy kortársaik sirját a Piave partjától a Szán folyó tükreig minden idegen nép azóta is híven ápolja.) A katonatemetők iránt különben is rendelkezem bizonyos fogékonysággal. A Don fölött tízezer méteres magasságban repülve volt módom néhányszor emlékezni a többi százazreklél apámra is.

3.3. A görög mitológia szimbólumrendszerének és 1919-es emlékművünknek összefüggése a tősgyökeres szegediek számára legalább is meglepő. En legálábbis még senkivel sem találkozom, aki ne „a libás asszony” szemléletes fogalmával azonosította volna. Az esetlegesen erről rendezendő népszavazást szociográfiailag rendkívül tanulságosnak tartanám, de az Ön hivatalának érdekében nem ajánlom.

E szobor példátlan és pótolhatatlan esztétikai értékein túlmenően természetesen 1919 értékeléséről is szó van. Nos, én a tanácsköztársaságot mindenképp többre becsülöm a szerencsétlen Károlyi Mihály országvésztésénél, hiszen legalább katonai ellenállást kísérelt meg a cseh és román imperializmussal szemben. Tisztelem azokat, akik hittek benne, akik őszintén remélték, hogy olyan varázserő birtokába jutottak, amely egy szörnyű vérzivatar végén meghozza az emberiség álmának aranykorát. Sajnos azonban a történelem a józan előrelátást igazolta. A Magyarországra már 1919-ben is áttért kiserlet összkihatásában több mint 40 millió ember kirtásához és egy jó kontinensnyi terület csaknem teljes szétzilésztéséhez vezetett.

3.4. E vitaponthoz végül még csak annyit, hogy Ön ismételt szobordöntést emleget. Ne feleddük azonban, hogy a szobordöntés eszköze általában nem beadvány, hanem kötel, netán drótkötél és feldühödött néptömeg esetleg csőrökkel, csigáorokkal, erőgépekkel,

netán különféle harci járművekkel. Itt szabadon figyelmeztetnem az aláírók egyöntetűen békés alapállására, és arra, hogy a bizalmat egy hatósági intézkedésbe, és nem különféle harci járművekbe vetették. Megjegyzem, hogy a jún. 15-öt, mint feltételül szabott határidőt először magam is kissé erőltetettnek ítélem. Azóta rájöttem, hogy csak akkor van így, ha valahol a „nemakarásnak nyögés a vége” (NSz) az irányadó, sőt egyetlen jogelv. Egyébként nem ártana, ha tanulmányoznák, hogy milyen gyorsan ment a Széchenyi téri emlékművek egykori felállítására!

4. Az utcanevek kérdését tényleg lerágott csontnak tekinthetnénk, és a magam részéről el is intézhetném egy vállrandítással, hiszen a rendes szegedieknek a Boldogasszony sugárút az Önök határozata nélkül is Boldogasszony jogút maradt. (Mint ahogy — és itt ne Aradról, vagy Nagyvádról vegyünk példát — Rijeka-Fiumében a Susacki-bazen még most is „Baross”) Egy korábbiakban terjesztett, tudatos félrevezetést azonban vissza kell utasítanom. Ha szívvél és nem a bürokrata buta akadémikodásával csinálják, nem igaz, hogy az utcanev-változtatás különösebben költséges. Ahogy a megváltoztatott telefonszámokról átmenetileg megfigyeljük, lehet csatolni a telefonkönyvekhez, a névtáblák cseréjének és személyi igazolványok átírásának bármilyen hosszúra ütemezhető szakaszában a hatóságok, a posták és a lakosok nagyon szépen számon tudják tartani és párhuzamosan tudják használni a régi és az új neveket. Mindent lehet, csak akarni kell (NSz).

5. Különösen megnyugtató, hogy az Ön levele Európa hangoztatásának valami egészen mágikus erőt tulajdonított. Mintha a Vatra Romanească hallanám, amely oly mélyesen megveti a huncokká a közelmúltban érkezett ázsiai jöttmenteket. A tények azonban makacs dolgok. (Ny. Sz. Hruscsov) Mi nem célozgatjuk Európát, hanem európaiak vagyunk. S bár azok a lovasnómádok sem voltak kimonodottan rossz szervezők, még az illegitimnek tekintett hatóságoktól is méltán várjuk el a viszonylag egyszerű kérdések gyors eldöntését és európai megoldását.

E levél egy példányát a Délmagyarország című napilapnak is egyidejűleg megküldve a kölcsönös bizalom jegyében

Szegeden, 1990. május 8-án
köszönti (EuCSz)

Dr. Simor Ferenc,
a KDNP intézőbizottságának tagja,
Csongrád megyei ügyvezető titkár

Ki kerül lapátra?

(Folytatás az 1. oldalról.)

— csak mese az egész. Az öt első számú vezető, akiknek 300-tól 600 ezerig lehetett volna prémiumot felvenni, egy fillért sem vitt haza.

— Veszteséges vállalatnál aligha kerülhetne sor a kifizetésre.

— Volt nyereségtartalékunk. Megtehettük volna. Igaz, nálunk sohasem volt dívat a másfél-két milliós jutalom.

— Önként mondtak le róla?

— Igen. A vállalat jövőjét fontosabbnak tartottuk. A középvezetők, akik a rájuk bízott feladatot teljesítették, meg is kapták a prémiumot.

Mesterséges csőd?

— Mesterségesen kergetnek bele a csödbe minket. Az a nagyvállalat, ahol 300 milliós nyereségből egy-két év alatt csak 5 maradt, nem éppen jó cég. Mégis őket segíti minden rendelet. Ezek a cégek továbbra is kaphatnak hitelt, tudnak gazdálkodni.

— És a Délép hitelképtelen?

— A 2 milliárdos forgalmunkhoz képest minimális hitellel dolgoztunk tavaly. Folyamatosan 150 millió ruhirozó kölcsönnel megúsztuk az évet.

— És most?

— Változtak a szabályozók. Veszteséges vállalatnak nem biztosít hitelt a jegybank. A kereskedelmi bankok csak saját zsebükből, saját kockázatuk terhére adhatnak kölcsönt.

— Aligha lehet rossz ez a kormányzati szándék!

— Általában helyes is az elv, de nem tesz különbséget, kicsit csöslő a jogszabály. Nem különbözteti meg a ma még veszteséges, de folyamatosan fejlődő vállalatokat. Ha fizetésekre lenné válnánk, rendelet kötelezne arra, hogy saját magunk ellen felszámolási eljárást kezdeményezzünk.

— Fenyegeti ez a Délépet?

— Egyelőre nem!

— A partnereik tudnak fizetni?

— Nem mindig, most 200 millióért állunk sorban, rajtunk meg 280-at kérnek számon. Az általános pénzügyi kegyelgyűrízik az egész gazdaságon. De egyelőre nálunk ez még csak késedelmes fizetést jelent...

— A munkásoknak lesz-e fizetésük? Sokan félnek, hogy lapátra kerülnek hamarosan.

— Sok a kőszá hír. Eddig is humanusan oldottuk meg a létszámcsokkenést. Csak a nyugdíjba menők helyett

— Körtvélyessy Péter viszont egy autót ajándékozott a cégnek!

— Így is fel lehet fogni. De van rendes fizetésem, azért dolgozom. Most nem én voltam fontos. Ha felveszem azt a pénzt, azzal sokat ártok a vállalatnak. Köszönöm, inkább nem!

A rideg számok pontosan elmesélik a Délép közelmúltját. Lássuk, hogyan alakult a cég mérlege:

1986: 360 milliós veszteség; 1987: 210 millió mínusz; 1988: már „csak” 50 milliós veszteség; 1989: 16 millió mínusz! Négy esztendő alatt 344 millió veszteséget dolgozott le az új vezetés. Mi lehet hát a gondja egy folyamatosan javuló vállalatnak?

— Szóval, senki sem kerül az utcára?

— Ezt sem mondtam. Bár én nem így fogalmaznék. Száz-háromszáz embernek nem fogunk tudni munkát adni. De ez a leépítés folyamatos lesz, és nem tömeges. Egyelőre elküldésről szó sincs.

— De munka sincs elég — hallani az építkezéseken.

— Nem a piac beszűkülése okoz most gondot, hanem a hullámszáma. A pályázaton megnyert építkezésekbe sem tudunk belevágni, mert több megrendelőnek nincs pénze a kezdésre.

— Akkor mégiscsak a csőd felé araszol a Délép!

— Hivatalból is azt kéne mondanom, hogy nem. De hiszek is benne, hogy talpra fogunk állni.

— Mi a kiút?

— A vállalat folyamatos, gyors átalakítása, reformja. Egy vegyes tulajdonú, új szervezetre épített cég életképes lehet.

Délép Rt.?

— Ha így van, miért a nagy hallgatás?

— Mert egy folyamat kellos közepén vagyunk. Amit egy évre terveztünk, azt most — a szabályozóváltozások miatt — négy-öt hónap alatt meg kell csinálnunk. Sürget az idő. Amint biztos tudunk, mindenkit tájékoztatunk.

— Mi az, ami máris látszik?

— Két részre kell bontani a nagyvállalatot. Egy építésszerelési és egy ipari üzemet. Eddig ugyanis óriási vagyont kellett cipelnie az építőknak...

— Még mindig a régi gond, a házgár köszön vissza?

— Így is mondhatjuk. De más ipari tevékenységeket is le kell választani az építési részről.

— Hogyan lehet megvalósítani a választ?

— Össze kellene kötni a privatizációval is. Valószínű, hogy részvénytársaságot fogunk létrehozni. De ma még erről korai lenne beszélni.

— Jó lenne, ha erről a munkások is tudnának. Nem érzi úgy, hogy vezetőellenes hangulat alakult ki a Délépben?

— Ha romlik az életszínvonal, akkor mindig kell bűnbakot találni. Az egykori politika még rá is jászott erre: odafönn minden jól csinálnak, csak a vállalatvezetők rosszak! — mondták. Nem hiszem, hogy nálunk most vezetőellenes lenne a légkör. Egyszerűen arról van szó, hogy az emberek nem tudják, mire számíthatnak, és félnek a jövőtől.

Csak az idő dönti el, alapítatlanul, vagy sem.

Rafai Gábor

A Szegedi Fiatalok Szövetségének közleménye

A nyilvánosság előtt — vány — pártpolitikai érdekhosszabb ideje — zajló „ügy” a lezárásához közeledik. A jelenlegi politikai folyamatok természetesen a tömegtájékoztásban is „hátrébb sorolták” a volt szegedi KISZ-iskola sorsáról szóló híreket. Ezért fordulunk most a nyilvánossághoz.

Szövetségünk örömmel veszi tudomásul, hogy az intézmény — 1989 őszén megfogalmazott álláspontunkkal egyezően — egy regionális alapítvány tulajdonába került. Ezzel lehetővé válik, hogy egy majd 300 milliót érő ingatlan további sorsáról azok dönhessenek, akik a tábor használatában leginkább érdekelték. Ezért szükséges, hogy mihamarabb létrejöjjön az alapít-

Fontosnak tartjuk azt is, hogy valamennyi ifjúsági célú intézmény koordinációja vegye figyelembe az intézmény érdekeit is.

A legrégibb lakásszövetkezet

Amikor 1960-ban megalkult az első szegedi lakásszövetkezet, három forintot sok mindent lehetett kapni. A kenyér például még évekig 3,60 volt, sőt akkoriban még „forintos csoki” is létezett. De egy lakóház felújítására ma már nem látszik eleget adni a 3 forintban maximált négyzetméterenkénti felújítási költség.

A Vedres István Lakásszövetkezet négy épület 117 lakását fogta egybe. A névváltoztatás nem volt véletlen: a Vedres utcában és a Torontál téren állnak azok a téglából épült házak, amelyeknek lakói most egyre nagyobb nehézségekkel kénytelenek szembesülni.

Az épületek előregedtek, egyes műszaki megoldásaik

nem felelnek meg az új szabványoknak. Így például, ha tönkremegy egy gázbojler, nem cserélhető ki addig, amíg a kémény elszívó részét át nem építik.

De nemcsak a tetőn van baj: a kéménykürtők repedéseit is ki kell javítani, mert gázvisszaszivárgás bármikor felléphet, s a réseken át bejuthat a lakásokba.

Egy főlmérés szerint 25 ezer forintba kerülne lakásonként a kéményrendszer szabvány szerinti felújítása. A négy épületre nézve ez 3,5 millió forintot kiadást jelentene, ha volna a szövetkezetnek ennyi pénze.

A házikassza felújítási pénzt őrző rekeszében ugyanis csak 900 ezer forint gyűlt össze. Két éve a lapostetőket hozták helyre, az elvitt 700 ezret.

Három forint semmire se elég

A többségükben nyugdíjas korú lakók nem tudnak több pénzt összeadni, csekély jövedelmük kölcsön felvételét sem teszi lehetővé. A kémények átépítését szakaszolva próbálják megoldani: lesznek, akiknek hosszabb ideig kell várakozniuk.

Az idő múlásával az épületek állapota folyamatosan romlik. Előbb-utóbb a jelentős állagmegóvó munkákra is sort kell keríteni. De mit tehetnek ők és a hozzájuk hasonló kisebb szövetkezetek, hiszen a 3 forintos felújítási költségből lehetetlen elegendő pénzt gyűjteni.

Ráadásul a lakásszövetkezetek pillanatnyilag úgy lebegnek és es föld között, mint Mohamed koporsója. Kiléptek a Mészövből, mert úgy találták, érdekepviseletük nem biztosított.

„Ugyanúgy kell gazdálkodnunk kicsiben, mint az IKV-nak nagyban!” — mondta dr. Papp Nándor, aki kezdetül a lakásszövetkezet tagja, jelenleg elnöke. — Csak éppen a teher sokkal nagyobb a kis egységeken még akkor is, ha adminisztrációjukat nyugdíjasok vezetik.

A kóporos falburkolat még „kihúzza” öt-tíz évig. Addig viszonta ki kell találniuk valamit. (A panelházakat „vezénylő” szövetkezeteknek másfajta gondokkal is — betonvékonyodás, liftcsere stb. — számolniuk kell.)

A kisszövetkezetek aligha boldogulhatnak a rájuk zuhanó feladatokkal. Lehet, hogy a jövő a nagyobb szervezeti egységeké?

Ny. P.